

Rohevõrgustik või roheala

Kas asulate rohestruktuurid saavad olla rohevõrgustiku osad

8. november 2023, Tartu

Rohevõrgustik

PlanS § 6 p 17

- Rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav **looduslikest ja poollooduslikest kooslustest** koosnev süsteem, mis koosneb tugialast ja tugialasid ühendavatest rohekoridoridest.

RV juhend 2018

- Rohevõrgustik siinse juhendi mõistes ja tänapäevases tähenduses hõlmab nn rohelist (veeökosüsteemide iseloomustamisel ka sinist) ruumi ehk rohetaristut tervikuna – looduslikke ja poollooduslikke alasid, sh kaitsealasid, märgalasid, jõekoridore, metsi, **parke jt haljasalasid, aga ka põllumajandusmaid** ning merealadega piirnevaid alasid, mis reguleerivad vee, õhu ja ökosüsteemide kvaliteeti, **ning muid toetavaid tehnilisi rajatisi.**

Kas rohevõrgustiku mõiste alla mahuvad:

- terviserajad
- linnapargid
- surnuaiad
- eraaiad
- haljasalad
- lauluväljakud
- spordiplatsid
- haljastatud katused/seinad

Või kui mitte, siis mis nad on?

Mis nad on siis, kui ei asu linnas või tiheasustusalal?

Roheala

- Roheala on loodusliku või inimtekkelise päritoluga taimkattega ala linnas kui asustusüksuses, alevis ja alevikus ning küla tiheasustusega alal (PlanS § 6 p 6).
- Planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist (MS § 42 lg 3).

Rohestruktuur (roheala) linnas peab võimaldama:

- ▶ linnalooduse ja koosluste toimimist (elutingimuste stabiilsus, infovahetus, levik, suksessioon jne);
- ▶ elustiku pelgupaiga pakkumist;
- ▶ ehitatud keskkonna mikrokliima ja negatiivsete ilmingute (kuumasaared, tuulekoridorid jne) leevendamist või parendamist;
- ▶ saastekoormuse puhverdamist (eelkõige tolmu, müra, heitgaasid, orgaanilised jäätmed);
- ▶ kliimamuutustega kaasnevate negatiivsete mõjude leevendamist ja energiasäästlikuma linnaruumi arendamist (vihmavee kasutamine jne);
- ▶ elanikele alternatiivsete liikumisvõimaluste pakkumist, roheluses liikumise võimaldamist, rekreatsiooni;
- ▶ linna arhitektuurse ruumi liigendamist.

Ökoloogiline vs rekreatiivne väärtus

Ökoloogilist väärtust vähendavad:

- ▶ intensiivne hooldus/majandamine, sh rekreatiivne ülekasutamine;
- ▶ taimestiku rinnete puudumine;
- ▶ barjäärid, eraldatus;
- ▶ saasteallikad.

Rekreatiivset väärtust vähendavad:

- ▶ kasutustaristu puudumine;
- ▶ hoolduse puudumine;
- ▶ halb läbitavus;
- ▶ (näiline) ebaturvalisus;
- ▶ halb juurdepääs.

Maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustik

Lääne-Virumaa maakonnaplaneering

Rohelise võrgustiku eesmärgiks on:

- ▶ väärtuslike maastike, ökosüsteemide ja liikide kaitse;
- ▶ looduslähedase majandamise, elulaadi ja rekreatsiooni toetamine ning looduslike alade ruumilise kättesaadavuse tagamine;
- ▶ keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine inimesele vajalikul tasemel.

Linnade lähiümbruse roheliste vööndite määratlemise eesmärk on eelkõige tagada linlastele lähipiirkonnas puhke- ja tervistav keskkond ning avalikult kasutatavate loodusalade hoidmine;

Ida-Virumaa maakonnaplaneering

Rohevõrgustiku eesmärgiks on:

- ▶ Ida-Virumaale iseloomulike ökosüsteemide ja liikide säilimise tagamine;
- ▶ looduslike, poollooduslike jt väärtuslike ökosüsteemide kaitsmise tagamine
- ▶ säästlikkuse printsiibi jälgimine looduskasutusel.

Rohevõrgustiku moodustamisel on lähtutud loodusliku ja bioloogilise mitmekesisuse säilimise vajadustest ning võrgustiku funktsioneerimise eeldustest.

Maakonna puhkealadeks on linnalise asustuse alade sisesed rohealad ja linnade ümber kavandatud rohevööndid, mis on osa rohelisest võrgustikust.

Maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustik

Tartu maakonnaplaneering

Rohelise võrgustiku toimimine tugineb suurte looduslike alade (kaitsealad, metsamassiivid, rabad, sood) omavahelisele ühendatusele looduslike ja poollooduslike koridoride abil.

Eritähelepanu vajab võrgustiku ala kayandamine Tartu linna lähialal, kus rohelise võrgustiku säilitamise ja puhkeala funktsioonid ühilduvad ning toimub üleminek linnaruumi rohelisele mikrovõrgustikule.

Põlva maakonnaplaneering

Rohelise võrgustiku määratlemise eesmärgiks on:

- tagada Põlvamaa iseloomulike ökosüsteemide ja liikide säilimine,
- looduslike, poollooduslike jt väärtuslike ökosüsteemide kaitsmine
- looduskasutuse juures säästlikkuse printsiibi järgimine.

Linnalise asustuse ümbruses oleva rohevõrgustiku arendamisel puhkealadeks tuleb lisaks ökoloogilistele aspektidele arvesse võtta ka rohevõrgustiku sotsiaalseid aspekte ning luua võimalused (nt terviserajad arvestades erinevate elanikerühmade vajadusi) inimeste vaba aja veetmiseks looduses, kus selleks on sobivad eeldused.

Rohevõrgustiku täpsustamine Kadrina valla üldplaneeringus

Rohevõrgustiku täpsustamine Narva linna üldplaneeringus

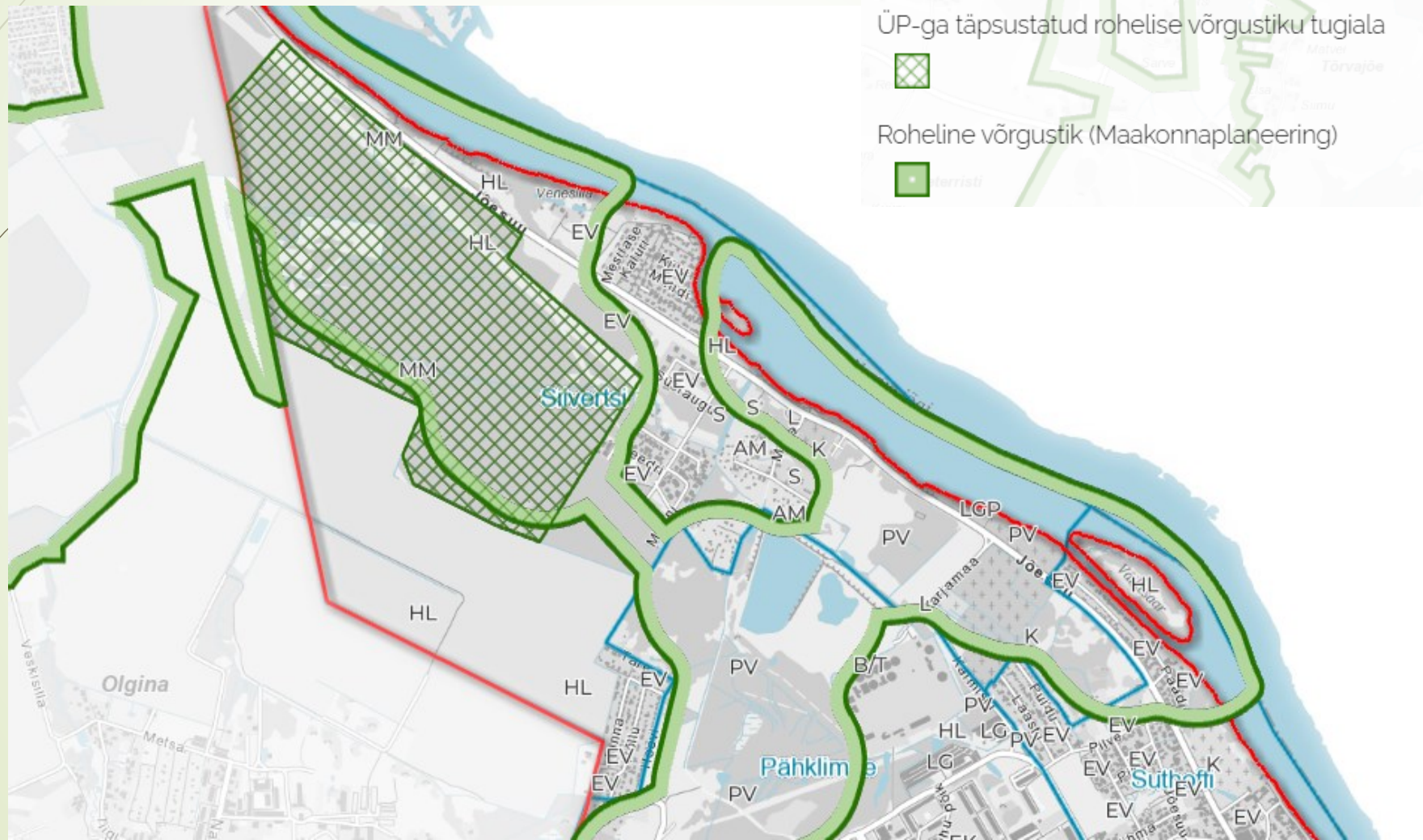
Rohealade alusuuring:
Rohevõrgustiku
täpsustamine Narva
linna üldplaneeringus
(OÜ Sfäär
Planeeringud, 2022)

Roheringid,
väärtuslikud
haljasalad, tingimused
haljastuse edasiseks
arendamiseks

Rohevõrgustiku täpsustamine Narva linna üldplaneeringus

Rohevõrgustiku täpsustamine Narva linna üldplaneeringus

Rohevõrgustiku täpsustamine Narva linna üldplaneeringus

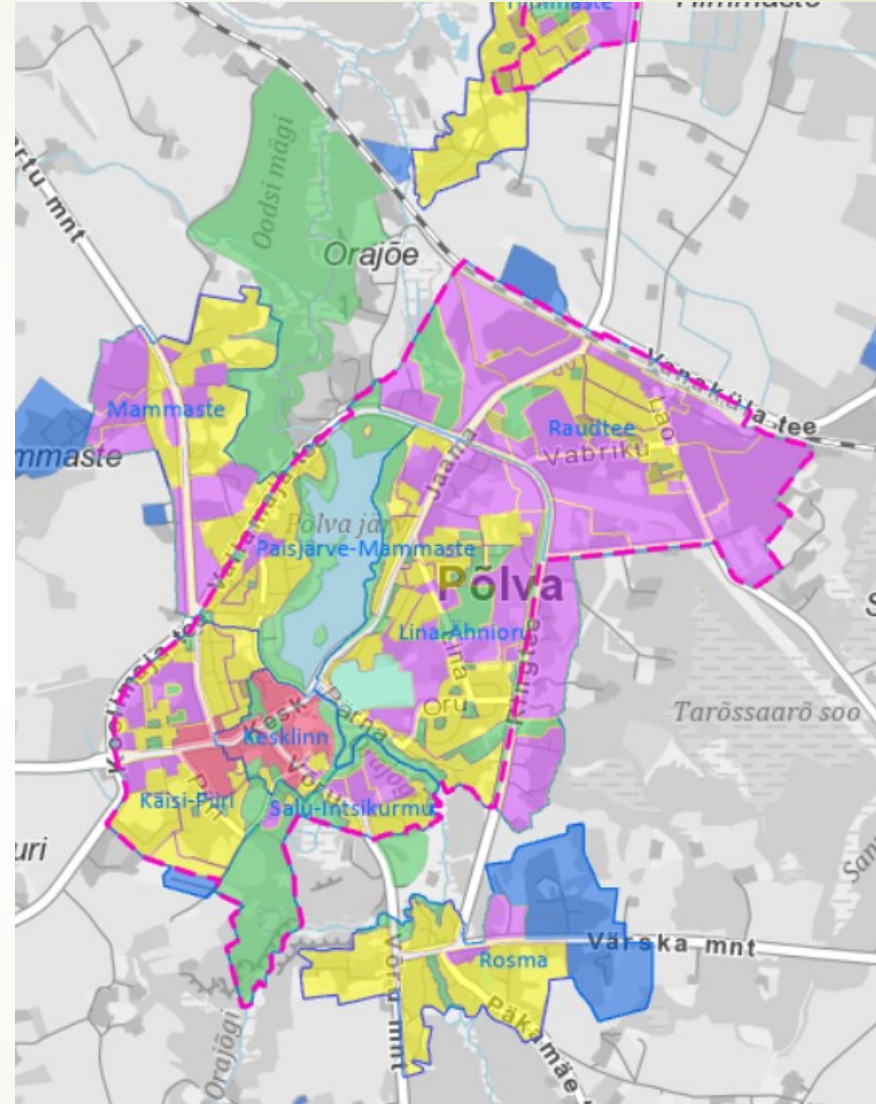
Rohevõrgustiku täpsustamine Põlva valla üldplaneeringus

- ▶ **Rohelise võrgustiku funktsioneerimiseks on vajalik, et looduslike alade osatähtsus tuumalas ei langeks alla 90%**
  - peamine kvantitatiivne näitaja paljudes MKPdes
- ▶ Looduslike alade defineerimine
  - ei ole mõistlik et seda defineerib iga KOV eraldi
- ▶ Baastasemete leidmine + tugialade täpsustamine nii et tingimus oleks täidetud
  - Kohati ei ole tingimus juba algsest täidetud
- ▶ Looduslike alade osakaalu seire määramine
  - Edasiste maakasutuse muutuste otsuste tegemise üks alustest
- ▶ **Peamine eesmärk säilitada bioloogilist mitmekesisust**
- ▶ Ökosüsteemide seisundi arvestamine – heas seisundis ökosüsteemid RVsse + ehitustegevuse vältimise tingimus
  - Ajakohaste kaardiandmete olemasolu tagamine. ÜP tasemel reaalsete ökosüsteemide uuringute või loomade liikumise uuringute läbiviimine ei ole üldjuhul realistlik

Rohevõrgustiku täpsustamine Põlva valla üldplaneeringus

- Rohevõrgustiku sidususe taotlemine ka tiheasustuses.
- Linnades ja hajaasustuses RV peamine funktsioon on erinev
- Tiheasustuses RV võimalik määrata ka kaudselt juhtotstarvetega, mis võimaldavad funktsiooni selgemalt määrata

Aitäh!

Tiia Zuppur - Põlva Vallavalitsus

Veronica Luidalepp – Hendrikson DGE

Piret Toonpere - OÜ Lemma